

Ekonomik Büyüme - 2013 4. Çeyrek

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye ekonomisi yılın son çeyreğinde beklentilerin bir miktar üzerinde büyüdü.

Türkiye ekonomisi 2013 yılının son çeyreğinde de büyüme eğilimini sürdürmüş ve GSYH reel bazda bir önceki yılın aynı dönemine göre %4,4 oranında artmıştır. Piyasa beklentisi yılın son çeyreğinde GSYH'nin %4 artacağı yönündeydi. Böylece, 2013 yılında Türkiye ekonomisi %4 büyümüştür. 2013 yılı sonunda Türkiye ekonomisi 820 milyar USD'lik büyüklüğe ulaşırken, kişi başı GSYH 2012 yılındaki 10.459 USD seviyesinden 10.782 USD'ye yükselmiştir. TÜİK geçmiş döneme ilişkin büyüme verilerinde de güncellemeye gitmiştir. Bu çerçevede, 2012 yılı büyümesi %2,2'den %2,1'e revize edilmiştir.

Takvim etkilerinden arındırıldığında da, GSYH yılın son çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %4,7'lik artış kaydetmiştir. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH ise bir önceki çeyreğe göre %0,5 oranında artış kaydederken, yılın üçüncü çeyreğinden itibaren gözlenmeye başlanan ivme kaybının sürdüğü dikkat çekmiştir.

GSYH Gelişmeleri (1998 fiyatlarıyla)

Dönem	Takvim Etkisinden Arındırılmış GSYH* (%)	Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış GSYH** (%)
2011 Ç1	12,5	2,2
2011 Ç2	9,0	0,8
2011 Ç3	8,4	1,3
2011 Ç4	4,9	0,8
2012 Ç1	2,4	-0,5
2012 Ç2	3,1	1,4
2012 Ç3	1,8	0,3
2012 Ç4	1,3	0,3
2013 Ç1	3,6	1,4
2013 Ç2	4,2	2,0
2013 Ç3	4,3	0,8
2013 Ç4	4,7	0,5

*Bir önceki yılın aynı dönemine göre değişim

**Bir önceki çeyreğe göre değişim

Yılın son çeyreğinde iç tüketim yeniden hız kazandı.

Yılın üçüncü çeyreğinde ivme kaybeden yurt içi talep koşulları yılın son çeyreğinde yeniden hız kazanmıştır. Yurt içi özel tüketim harcamaları büyümeye %3,5'lük katkı sağlarken, kamu tüketim harcamalarının katkısı dönemsel olarak yükselmiş ve %0,9 düzeyinde gerçekleşmiştir. Tüketim harcamalarının son çeyrekte hız kazanması ile birlikte %4'lük 2013 yılı büyümesine tüketim harcamalarının katkısı %3,7 olmuştur.

Özel sektörün yatırım harcamalarındaki artış trendi sürüyor.

2012 yılının ilk çeyreğinden 2013'ün üçüncü çeyreğine kadar GSYH artışını sınırlayıcı yönde etkide bulunan özel sektörün yatırım harcamaları üçüncü çeyrekle beraber ekonomik aktiviteyi desteklemeye başlamış, yılın son çeyreğinde de bu eğilimin sürdüğü gözlenmiştir. Özel sektörün yatırım harcamaları 2013 yılının son çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre reel bazda %4,9 oranında artış kaydetmiştir. Kamunun yatırım harcamaları ise ivme kaybetmesine rağmen büyümeye 0,6 puanlık katkı sağlamıştır. Yılın tamamında ise, yatırım harcamalarının ekonomik büyümeye 1,1 puan katkı sağladığı görülmüştür.

Net ihracat büyümeye negatif katkı sağlamaya devam ediyor.

Yılın son çeyreğinde, altın ihracatının normalleşme eğilimini sürdürmesinin yanı sıra artan iç talebin etkisiyle ithalat hacminin genişlemesine bağlı olarak net ihracatın büyüme üzerindeki negatif etkisi artmıştır.

2013 yılı geneline bakıldığında ise, büyümeye en yüksek katkının özel tüketim ve yatırım harcamalarından kaynaklandığı görülmekte, net ihracatın hızlı büyüme yıllarında olduğu gibi GSYH artışını düşürücü yönde etkilediği dikkat çekmektedir. Bu durum, 2013 yılında 2012 yılına kıyasla büyümenin kompozisyonunda tüketim ve yatırım harcamaları lehinde belirgin bir değişim olduğunu teyit etmektedir.

Harcamalar Yöntemiyle Katkı (1998 fiyatlarıyla)

	2010		2011		2012			2013				
	Yıllık	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık
Tüketim	4,9	5,8	0,2	-0,4	0,4	0,9	0,3	3,1	4,1	3,2	4,4	3,7
Özel	4,7	5,3	-0,3	-0,8	-0,1	-0,1	-0,3	2,4	3,3	3,1	3,5	3,1
Kamu	0,2	0,5	0,5	0,4	0,5	1,0	0,6	0,7	0,8	0,2	0,9	0,6
Yatırım	6,1	4,3	-0,4	-1,2	-0,8	-0,4	-0,7	0,4	0,9	1,3	1,6	1,1
Özel	5,4	4,4	-0,4	-1,4	-1,1	-1,5	-1,1	-1,0	-0,2	0,7	0,9	0,1
Kamu	0,7	-0,1	0,0	0,2	0,3	1,1	0,4	1,4	1,1	0,7	0,6	0,9
Stok Değişimi	2,5	-0,2	-2,3	-1,6	-0,8	-1,4	-1,5	0,1	2,9	1,9	1,4	1,6
Net İhracat	-4,4	-1,1	5,5	5,9	2,6	2,3	4,0	-0,7	-3,4	-2,2	-3,0	-2,3
İhracat	0,9	1,9	2,8	5,4	3,4	4,0	3,9	1,3	0,0	-0,6	-0,4	0,0
İthalat	-5,2	-3,0	2,7	0,5	-0,8	-1,7	-0,1	-2,0	-3,4	-1,5	-2,6	-2,4
GSYH	9,2	8,8	3,1	2,7	1,5	1,3	2,1	2,9	4,5	4,3	4,4	4,0

Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı veremeyebilir.

Kaynak: TÜİK

Ekonomik Büyüme - 2013 4. Çeyrek

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Hizmetler sektörü son çeyrekte %4,7 büyüdü.

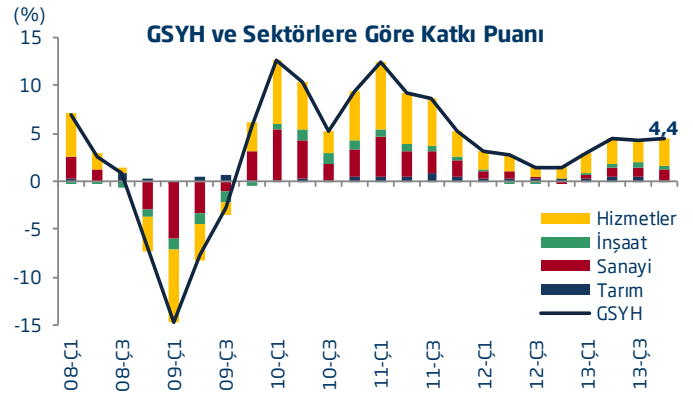
Üretim yöntemine göre GSYH incelendiğinde, yurt içi hasılda en yüksek paya sahip olan hizmetler sektörünün yılın son çeyreğinde yıllık bazda %4,7 büyüdüğü görülmektedir. Söz konusu artışın büyümeye katkısı ise 2,7 puan düzeyindedir. Sanayi ve inşaat sektörleri ise bu dönemde reel olarak %4,6 ve %6,2 büyümüş ve GSYH büyümesine sırasıyla 1,2 ve 0,4 puan katkı sağlamıştır.

2013 yılı genelinde ise, %7,1'lik reel artışla inşaat sektörü en hızlı büyüyen sektör olmuştur. Hizmetler sektörü söz konusu dönemde reel bazda %4,2, sanayi sektörü %3,4 büyümüştür.

2014 yılında büyümenin %2,5 düzeyinde gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz.

2013 yılında Fed'in para politikasına ilişkin belirsizliklerin sermaye akımlarını etkilediği bir ortamda, en büyük ticari ortağımız AB'de büyümenin tedrici gerçekleşmesine, artan siyasi belirsizliklere ve yurt içi finansal piyasalardaki dalgalanmalara rağmen Türkiye ekonomisi, tahminlerimize paralel ancak OVP tahmininin üzerinde, %4'lük bir büyüme oranını yakalamıştır.

2014 yılının ilk çeyreğine ilişkin öncü göstergeler iç talepteki yavaşlamaya rağmen artan ihracat performansı ile ekonomik aktivitedeki ılımlı toparlanma eğiliminin yılın ilk çeyreğinde de devam ettiğine işaret etmektedir. 2014 yılı genelinde ise, TCMB'nin sıkılaştırıcı yöndeki para politikası uygulamalarının ve BDDK'nın tüketici kredileri ve kredi kartlarına ilişkin aldığı tedbirlerin büyüme üzerinde bir miktar sınırlandırıcı etkide bulunacağı düşünülmektedir. Türkiye'nin ihracat

pazarlarında beklenen toparlanmanın ise net ihracat kanalıyla ekonomik büyümeye olumlu katkı sağlaması beklenmektedir. Bu beklentiler çerçevesinde, 2014 yılında Türkiye ekonomisinin %2,5 civarında bir büyüme kaydedeceğini öngörüyoruz.

Ekonomik Büyüme - 2013 4. Çeyrek

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Kıvılcım Eraydın - Uzman

kivilcim.eraydin@isbank.com.tr

Erhan Gül - Uzman

erhan.gul@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.